

розвитку, яка за змістом менше, ніж професіоналізм, але наявна тенденція ототожнювати ці поняття. Професійна компетентність має свою структуру, що виражається у складових та має відповідні показники (характеристики). Професійна компетентність фахівця може бути сформована на різних рівнях, що може бути досліджено за допомогою різноманітних критеріїв. Такі дослідження відбуваються у психології у межах структурної та функціональної парадигм. Концепція професійної компетентності з успіхом використовується для пояснення і прогнозу поведінки фахівців різних категорій, зокрема правоохоронців.

Список бібліографічних посилань

1. Бодалев А. А. Вершина развития взрослого человека: характеристики и условия достижения. М. : Флинта ; Наука, 1998. 273 с.
2. Крягжде С. И. Психология формирования профессиональных интересов. Вильнюс : Центр-Пресс, 1981. 253 с.
3. Зеер Э. Ф. Психология профессий : учеб. пособ. для студ. вузов. М. : Академ. проект, 2003. 336 с.
4. Дружилов С. А. Психология профессионализма. Инженерно-психологический подход. Харків : Гуманитар. центр, 2011. 296 с.
5. Чернова О. Є. Професійна компетентність як особистісна якість працівника оперативних підрозділів ОВС : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.06. Харків, 2013. 22 с.
6. Маркова А. К. Психология профессионализма. М. : Межд. гуманит. фонд, 1996. 312 с.
7. Деркач А. А., Зазыкин В. Г. Акмеология. СПб. : Питер, 2003. 256 с.

Одержано 28.10.2019

УДК [378.6:351.74]:81'243

Олександр Семенович ЛЕВАШОВ,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-1956-4888>

СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО З ОСОБЛИВИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

1. Сучасні підходи до підготовки спеціалістів висувають підвищені вимоги до володіння ними іноземними мовами, головною з яких є готовність майбутнього фахівця до ефективного використання іноземної мови на практиці в інтересах своєї професійної діяльності. Знання іноземної мови розглядається як важлива складова професійної компетентності, яка допоможе вирішувати професійні проблеми, спілкуватися з представниками різних соціальних та національних груп, вирішувати конфліктні ситуації, здійснювати співробітництво в міжнародній сфері.

2. Специфічні риси закладів вищої освіти з особливими умовами навчання, з одного боку, накладають певні обмеження на ефективність організації навчального процесу, а з іншого, – потребують додаткової уваги до її окремих аспектів. Специфіка навчання в закладах системи МВС відображається в його цілі, умовах та змісті.

3. Аналіз домінуючих видів майбутньої професійної діяльності і можливих сфер використання іноземної мови дозволяє стверджувати, що найважливішою цільовою установкою є формування у майбутніх правоохоронців міжкультурної комунікативної компетентності. У випадку будь-яких протиправних дій виникає необхідність встановити контакт з іноземцем, який може виступати в якості потерпілого, підозрюваної особи або свідка. Іноземна мова може бути використана при розслідуванні злочину гарячим слідом, коли можливість оперативного отримання інформації від потерпілого або свідка є ключовою для швидкого розкриття злочину.

Крім того, професія поліцейського надає використанню іноземної мови в його повсякденній діяльності додаткового і доволі специфічного виміру, який пов'язаний з постійною готовністю правоохоронця до безпосереднього комунікативного контакту з широким колом іноземців з безлічі питань, включаючи навіть ті, що не мають безпосереднього відношення до правоохоронної діяльності. Тому нагальним завданням є формування вміння швидко змінювати стратегію і тактику своєї мовленнєвої поведінки з врахуванням культурних норм учасників спілкування, проявляючи толерантність до культур іншомовних спільнот.

4. Необхідність поєднувати навчання та службу є тим чинником, який визначає специфічні умови навчання у навчальних закладах системи МВС. Довгий робочий день, численні службові завдання, жорстка часова регламентація всіх видів службової та навчальної діяльності, часті відволікання для виконання завдань правоохоронного характеру – все це відомі чинники, які ускладнюють процес набуття знань і потребують додаткових зусиль як з боку науково-педагогічного складу, так і курсантів чи слухачів.

Крім того, сам характер навчання в ЗВО з особливими умовами, який традиційно характеризується так званою «строевізацією» занять, авторитарністю викладача, високим рівнем формалізації навчального процесу та жорсткою регламентацією організації занять входить в певне протиріччя з комунікативною природою навчання іноземних мов, яка передбачає здебільше вільну, розкуту атмосферу заняття, високий рівень творчої активності тих, хто навчається, та подекуди неформальний характер їх взаємодії з викладачем. Тому науково-педагогічному складу вкрай важливо знайти збалансований підхід до викладання, який би поєднував дисципліну та вимогливість з найбільш ефективними

методами та прийомами, які притаманні комунікативному характеру викладання іноземних мов, суміщаючи значну свободу з відчуттям відповідальності за виконання навчальних завдань.

5. З метою принаймні часткового компенсування тих обмежень, які накладають на навчальний процес специфічні умови навчання курсантів, слід максимально ефективно організувати самостійну роботу та ретельно використовувати відповідні ресурси. Найбільш перспективними видами самостійного опрацювання навчального матеріалу є комп'ютеризовані форми роботи під опосередкованим комп'ютерною програмою керівництвом викладача, які виконуються індивідуально в адаптованому до можливостей курсанта темпі з самостійним пошуком довідкового та іншого додаткового матеріалу. Організаційно такий підхід може бути реалізований шляхом створення спеціалізованих мовних центрів (лабораторій) з самостійним доступом тих, хто навчається, до навчальної інформації.

6. При розгляді змісту навчання звертає на себе увагу така важлива особливість і водночас специфічна складність у викладанні, як наявність спеціальної професійної лексики, зокрема, юридичної термінології. Системно зв'язаний характер термінології в області права відрізняє її від термінології в інших предметних областях і є основним каменем спотикання при роботі з юридичними текстами.

Через культурно-історичні особливості різних країн і специфічні розбіжності їх правових систем юридична термінологія характеризується неповною понятійною еквівалентністю. Гетерогенність інтерпретацій навіть начебто однакових термінів носіями різних мов свідчить про розбіжність в поняттях, які ці терміни представляють. Лише на основі аналізу обсягу, характеристик і відносин понять можна судити про рівень еквівалентності тих термінів, які їх представляють в різних мовах. При цьому аналізувати необхідно не лише зміст, а й функцію понять, що можливо зробити лише на основі контексту. Навчання термінології потребує цілеспрямованих зусиль і є складовою більш загального завдання формування професійно орієнтованої соціокультурної компетентності тих, хто навчається. Це потребує додаткової роботи з методичного забезпечення навчального процесу та висуває підвищені вимоги до професійного рівня викладача.

Врахування наведених вище особливостей в практичній роботі дозволить інтенсифікувати навчальний процес та досягти більшої ефективності викладання в ЗВО з особливими умовами навчання.

Одержано 28.10.2019

УДК 343.2:343.34(477)

Ярослав Григорович ЛИЗОГУБ,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінально права і кримінології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0001-9824-0798>

ПРОБЛЕМИ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ НА КРИМІНАЛЬНІ ПРОСТУПКИ ТА ЗЛОЧИНИ З УРАХУВАННЯМ ПРИЙДЕШНІХ (З 01.01.2020) ЗМІН ДО ЧИННОГО КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Прийдешні зміни до чинного кримінального кодексу на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22.11.2018 № 2617-VIII (далі – Закон) незабаром, а саме з 01 січня 2020 року, суттєво змінять традиційне для вітчизняної кримінально-правової науки розуміння суспільно-небезпечних явищ, що мають протиправний характер, зі злочинів на кримінальні правопорушення, котрі, у свою чергу, диференціюватимуться на кримінальні проступки та злочини. Нормою ж, де визначатимуться правила такої диференціації, буде стаття 12 КК в редакції Закону.

Хочеться зауважити, що подібне розуміння суспільно-небезпечних явищ у кримінально-правовій науці, безспірно, попередньо неодноразово обговорювалось, і, у такий спосіб, не є чимось абсолютно новим і незнайомим. Тим більше, що кодекси інших, сусідніх країн світу (Литовської Республіки¹, Естонської Республіки², Латвійської Республіки³ тощо), такі положення втіпили вже багато років тому, і для детального ознайомлення з ними було достатньо часу й у вітчизняних дослідників. Водночас у площині саме кримінального законодавства України таке питання виглядає новелою, оскільки жодні попередні редакції КК не передбачали приписів, за допомогою яких, наприклад, визначалися б проступки.

Так, згідно з частиною 2 статті 12 КК у редакції Закону, *кримінальним проступком названо діяння (дію чи бездіяльність), за вчинення якого кримінальним кодексом передбачене основне покарання у вигляді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі. Як бачимо, одним із критеріїв диференціації кримінальних правопорушень на кримінальні проступки та злочини визначено наявність/відсутність покарання, не пов'язаного з позбавленням волі.*

¹ Про це говорить стаття 3 КК Литовської Республіки.

² Про це говорить стаття 3 КК Естонської Республіки.

³ Про це говорить стаття 7 КК Латвійської Республіки.